
SAMENVATTING JAARVERSLAG 2023

Deze publicatie is niet bedoeld om een juridisch bindend effect te sorteren en vervangt geenszins de wettelijke vereisten die zijn vastgelegd in de relevante toepasselijke wetgeving van de Europese Unie (EU) en het nationale recht. Er kan geen beroep op worden gedaan voor juridische doeleinden. Het document vormt evenmin een bindende interpretatie van EU-wetten of nationale wetten, het dient niet als juridisch advies en kan dit ook niet vervangen.

De GAR behoudt zich het recht voor om deze publicatie zonder voorafgaande kennisgeving te wijzigen wanneer dat passend wordt geacht en dit document mag niet worden beschouwd als een indicatie voor het standpunt dat de GAR in specifieke gevallen zal innemen; de omstandigheden van elk geval zullen daarbij eveneens in overweging worden genomen.

De Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad of personen die namens de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad optreden, zijn niet aansprakelijk voor het gebruik dat eventueel van de volgende informatie wordt gemaakt.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2024

© Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad, 2024

Overname met bronvermelding is toegestaan. Voor het gebruik of de reproductie van onderdelen die niet het eigendom zijn van de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad, kan het nodig zijn rechtstreeks om toestemming van de respectieve houders van het recht te verzoeken.

De Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad is niet de houder van het auteursrecht met betrekking tot de volgende onderdelen:

Omslag en alle andere foto's © Lobet — Rostovikova — PRYZM

SAMENVATTING JAARVERSLAG 2023

Inhoud

SAMENVATTING

JAARVERSLAG 2023

---

1. Inleiding	3
2. Strategische evaluatie	4
3. GAR-mijlpalen in 2023	5
3.1 Verbetering van de afwikkelbaarheid van GAR-banken en MBI's	6
3.2 Bevordering van een robuust afwikkelingskader	8
3.3 Voorbereiding en uitvoering van crisisbeheer	10
3.4 Operationalisering van het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds	12
3.5 De GAR als organisatie	13
4. Kernprestatie-indicatoren voor de cyclus van 2023	15

1. Inleiding

Dominique Laboureix,
voorzitter van de GAR

2023 was een belangrijk jaar voor de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad (GAR) en het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme (GAM), waarin we gewichtige mijlpalen in ons korte bestaan hebben weten te bereiken: het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds (GAF) haalde zijn streefwaarde van 78 miljard EUR en de meeste banken onder de bevoegdheid van de GAR voldeden aan de minimumvereisten voor eigen vermogen en in aanmerking komende passiva (MREL). De resultaten van de afwikkelbaarheidsbeoordeling van 2023 lieten ook aanzienlijke vooruitgang zien in de ontwikkeling van het vermogen van banken om de succesvolle uitvoering van afwikkelingsmaatregelen te ondersteunen op alle gebieden van de verwachtingen voor banken (EfB's).

Net als in voorgaande jaren kunnen we trots zijn op het werk dat in 2023 is verricht. Ik wil graag nogmaals de medewerkers van de GAR en de nationale afwikkelingsautoriteiten (NAA's) bedanken voor hun inzet en professionaliteit in ons werk aan een stabiel financieel stelsel.

2. Strategische evaluatie

De GAR is tot wasdom gekomen door zijn kernbeleid vast te stellen, het GAF op te bouwen en hard te werken aan de vaststelling van haalbare afwikkelingsstrategieën voor de banken. Vanuit organisatorisch oogpunt nam het aantal personeelsleden van de GAR toe en werd de bestuursstructuur geleidelijk versterkt.

Na acht jaar opbouwwerk heeft de GAR begin 2023 een strategische evaluatie ingeleid om zijn langetermijndoelstellingen af te bakenen en de samenwerking met NAA's en andere belanghebbenden verder te versterken met het oog op de verwezenlijking van het GAM.

Bij die strategische evaluatie werd een intensieve participatieve benadering gevolgd, waaronder via een reeks raadplegingen (bijv. met de NAA's, de sector en het personeel). In nauwe samenwerking met personeelsleden die aan het GAM werken, werden daarnaast de strategische doelstellingen uitgewerkt die hebben geleid tot de GAM-visie voor 2028.

Deze nieuwe strategie is gestructureerd in drie hoofdstukken: i) kernactiviteiten, ii) bestuur, organisatie en instrumenten, en iii) personeelsbeheer (hr).

3. GAR-mijlpalen in 2023

Het mandaat van de GAR is proactief: de GAR wacht niet tot banken falen, maar richt zich op afwikkelingsplanning en verbetering van de afwikkelbaarheid. Indien een binnen het bevoegdheidsgebied van de GAR vallende bank failliet gaat of waarschijnlijk failliet zal gaan en de bank aan de criteria voor afwikkeling voldoet, zal de GAR de afwikkeling uitvoeren door afwikkelingsinstrumenten toe te passen. Ook is de GAR belast met het door de sector gefinancierde GAF, dat is opgericht om bijkomende financiering te verstrekken met het oog op een doeltreffende toepassing van afwikkelingsinstrumenten onder strikte voorwaarden. Daarnaast houdt de GAR toezicht op de consistente werking van het GAM als geheel.

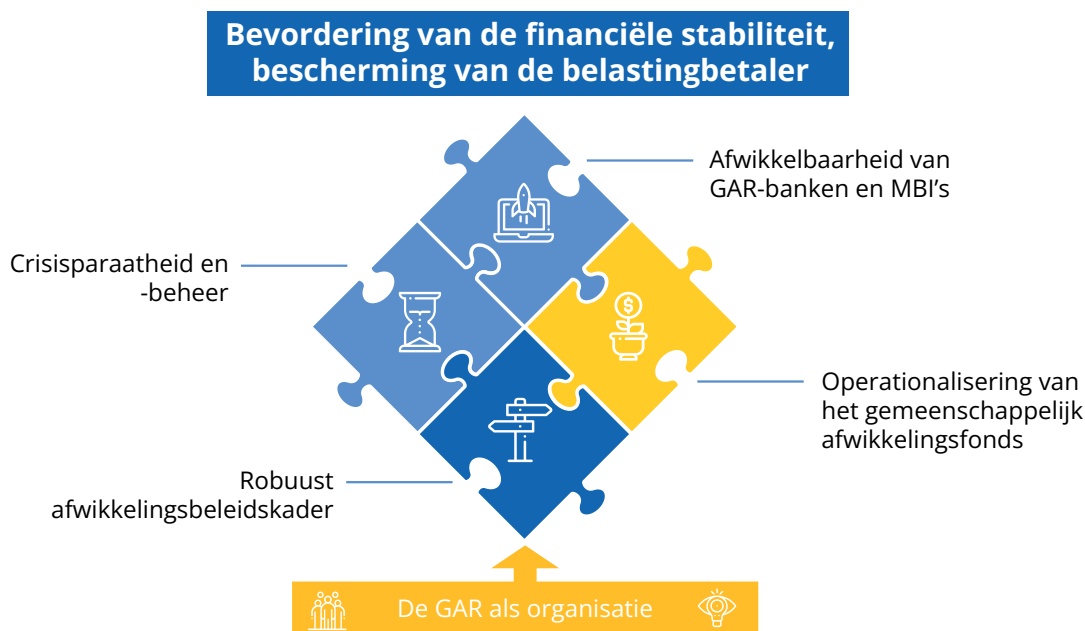
Terwijl de GAM-visie voor 2028 in 2023 in verschillende fasen werd uitgewerkt en in de loop van de komende vijf jaar ten uitvoer zal worden gelegd, heeft de GAR tegelijkertijd zijn gebruikelijke activiteiten voortgezet en goede resultaten behaald.

In het meerjarenprogramma voor 2021-2023 van de GAR waren voor de organisatie tot het einde van het verslagjaar de volgende prioriteiten neergelegd:

1. verbetering van de afwikkelbaarheid van GAR-banken en minder belangrijke instellingen (MBI's),
2. bevordering van een robuust afwikkelingskader,
3. voorbereiding en uitvoering van crisisbeheer,
4. operationalisering van het GAF,
5. oprichting en versterking van de GAR als organisatie.

Figuur 1. Mandaat en werkgebieden van de GAR

3.1 Verbetering van de afwikkelbaarheid van GAR-banken en MBI's

Om de afwikkelingsplanningsactiviteiten te organiseren en de afwikkelbaarheid van GAR-banken en MBI's te verwezenlijken, voert de GAR een jaarlijkse afwikkelingsplanningscyclus (APC) voor GAR-banken uit — waarbij de afwikkelingsplannen worden bijgewerkt, relevante MREL-besluiten worden uitgevaardigd en de afwikkelbaarheid van instellingen wordt beoordeeld — en houdt hij toezicht op de MBI's. Dit alles gebeurt in nauwe samenwerking met de NAA's.

Met het oog op een betere afwikkelbaarheid van banken voltooidde de GAR zijn derde twaalfmaandelijke APC voor alle banken die onder zijn bevoegdheid vallen. Alle banken met doelstellingen voor 1 januari 2024 hebben hun definitieve MREL bereikt.

Figuur 2. De afwikkelingsplanningscyclus

* IAT — Intern afwikkelingsteam

In 2023 werd het zwaartepunt van het MBI-toezicht geleidelijk verlegd naar operationalisering, tests en crisisparaatheid. Deze boodschap werd ook overgebracht in een speciaal verslag dat voor het eerst op de GAR-website werd gepubliceerd. Bovendien waren in 2023 bijna alle MBI's opgenomen in afwikkelingsplannen (99,5 %).

De GAR publiceerde zijn tweede afwikkelbaarheidsbeoordeling, waarin werd bevestigd dat de banken wezenlijke vooruitgang hebben geboekt op alle Efb-gebieden en dat kleinere banken hun achterstand op de grootste banken aan het inhalen zijn. Om de benadering van kwaliteitscontrole te verbeteren, heeft de GAR tegelijkertijd een proef met collegiale toetsing gestart, boven op het reguliere kwaliteitstoetsingsproces in 2023. Doel hiervan is beter inzicht te krijgen in de voortgangsscores van de heatmap en mogelijke verbeterpunten te vinden voor de GAR-methodologie ter beoordeling van afwikkelbaarheid.

Nu het einde van de geleidelijke invoering van de verwachtingen nadert, heeft de GAR meer aandacht besteed aan gestructureerdere afwikkelbaarheidstests door banken. Er is nog werk aan de winkel voor de tenuitvoerlegging van volwaardige inspecties ter plaatse, maar de doorvoering van deep dives is al ver gevorderd.

Strategisch werkkerrein	Voornaamste activiteiten die bijdragen aan de werkkerreinen
Verbetering van de afwikkelbaarheid van GAR-banken en MBI's	● APC en vorderingen bij de uitvoering van de Efb's
	● Minimumvereisten voor eigen vermogen en in aanmerking komende passiva
	● Deep dives en inspecties ter plaatse
	● Afwikkelbaarheidsbeoordeling en heatmap
	● Afwikkelingsplanning voor MBI's

Legenda ● Verwezenlijkt ● Gedeeltelijk verwezenlijkt ● Loopt nog
 ● Enige vooruitgang nodig ● Aanzienlijke vooruitgang nodig

3.2 Bevordering van een robuust afwikkelingskader

De GAR zet zich in om een robuust afwikkelingskader binnen de bankenunie te bevorderen door afwikkelingsbeleidsmaatregelen te ontwikkelen, bij te dragen aan het beleidsdebat om het bestaande kader en de wetgeving die daarop van invloed kan zijn te verbeteren, en richtsnoeren vast te stellen en te publiceren om de wetgeving te operationaliseren.

Zo heeft de GAR de bestaande beleidsmaatregelen geïntegreerd en bijgewerkt en aangevuld met richtsnoeren en interne instrumenten om de afwikkelingsplannen en de afwikkelbaarheid van banken verder te verbeteren. Aangezien liquiditeit bij afwikkeling één van de prioriteiten was voor 2023, heeft de GAR een operationeel richtsnoer gepubliceerd over de meting en rapportage van de liquiditeitssituatie bij afwikkeling. Er werd ook voor het eerst een gezamenlijke liquiditeitsoefening van de Europese Centrale Bank (ECB) en de GAR verricht, op basis waarvan zij begin 2024 de afwikkelbaarheid van hun banken zullen beoordelen.

De kwaliteit van de afwikkelingsplannen was in elke nieuwe APC beter dan voorheen, mede dankzij interne kwaliteitscontrole. Deze inspanningen zullen in 2024 worden voortgezet en de uit APC 2023 geleerde lessen zullen daarin worden meegenomen. De GAR heeft gewerkt aan back-upopties voor zijn afwikkelingsstrategieën, zoals verdere analyse van overdrachtsstrategieën voor grotere banken en de combinatie van instrumenten. De GAR heeft actief bijgedragen aan belangrijke lopende regelgevingsdossiers, zoals de herziening van het kader voor crisisbeheer en depositoverzekering. Daarnaast werd de coördinatie met EU-agentschappen en -instellingen alsook met autoriteiten van derde landen verder uitgebreid.

In 2023 heeft de GAR zijn werk voortgezet om zijn beleid transparanter en beter voorspelbaar te maken. Met het oog daarop heeft de GAR in 2023 een lijst bekendgemaakt met alle openbare raadplegingen en regelmatige verzoeken aan banken binnen zijn bevoegdheidsgebied die op de planning staan voor 2024. De bekendmaking van die informatie vormt een belangrijke mijlpaal in de inspanningen van de GAR om tegemoet te komen aan de wens voor grotere voorspelbaarheid en transparantie in de sector. Hierdoor zijn banken ook in staat om middelen beter toe te wijzen en te anticiperen op de werklast gedurende het jaar.

De GAR heeft nauw samengewerkt met het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie om bij te dragen aan de vorderingen van relevante regelgevings- en beleidsdossiers. Daarnaast voerde de GAR regelmatig samenwerkings- en coördinatieactiviteiten uit met het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (GTM), met name de ECB, alsook de Europese Bankautoriteit (EBA) en het Europees Comité voor systeemrisico's (ESRB). Hij heeft ook de banden aangehaald in zijn samenwerking met de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (Eiopa) en de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA).

In het licht van de voortdurende, onzekere geopolitieke ontwikkelingen van dit jaar bleef internationale samenwerking van essentieel belang voor de GAR. In 2023 sloot de GAR vier bilaterale samenwerkingsovereenkomsten, waarmee het totale aantal op 18 komt. Dit bevestigt de wil van de GAR en de autoriteiten van derde landen om zich in te zetten voor sterkere afwikkelbaarheid door betere communicatie en internationale samenwerking. Daarnaast onderhield de GAR bilaterale betrekkingen en nam hij deel aan diverse multilaterale fora, workshops, seminars en technische bijeenkomsten met NAA's. Hij bleef ook bijdragen aan de werkzaamheden van de Raad voor financiële stabiliteit (FSB).

Strategisch werkkerrein	Voornaamste activiteiten die bijdragen aan de werkkerreinen
Bevordering van een robuust afwikkelingskader	● Ontwikkeling en verspreiding van GAR-beleid
	● Bijdragen aan extern beleid en regelgevingsactiviteit
	● Kwaliteitsborging van afwikkelingsplannen
	● Samenwerking en internationale betrekkingen

Legenda ● Verwezenlijkt ● Gedeeltelijk verwezenlijkt ● Loopt nog
 ● Enige vooruitgang nodig ● Aanzienlijke vooruitgang nodig

3.3 Voorbereiding en uitvoering van crisisbeheer

In 2023 is de GAR doorgegaan met het ontwikkelen van procedures, instrumenten, modellen en specifieke ICT-oplossingen (informatie- en communicatietechnologie) voor crises, alsook met het versterken van interne en externe crisisbeheerprocessen. Daarnaast werden er simulatieoefeningen georganiseerd en essentiële lessen getrokken uit recente crises, bijvoorbeeld omtrent de flexibiliteit die afwikkelingsautoriteiten nodig hebben bij de keuze van het geschikte afwikkelingsinstrument afhankelijk van de situatie.

Figuur 3. De voornaamste fasen van het afwikkelingsproces

In 2023 heeft de GAR zijn crisisparaatheid en -beheer verbeterd door een speciale dienst Crisisparaatheid en -beheer op te richten. Deze dienst werkt samen met de afwikkelingsdiensten en werd in 2023 in het leven geroepen om de crisisparaatheidscapaciteiten van de GAR op gecoördineerde en gecentraliseerde wijze verder te versterken.

In de loop van het jaar bereidde de dienst een inventarisatie van alle nationale handboeken voor met de oprichting van bevoegdheidswerkgroepen samengesteld uit GAR-teams en NAA-vertegenwoordigers.

De dienst heeft ook voorbereidend werk verricht voor een nieuwe bail-inrekening en ondersteuning verleend bij een gezamenlijke test van de GAR en de NAA's om lessen te trekken en de vaststelling van verdere verbeteringsmaatregelen te bevorderen.

Daarnaast bleef de GAR de gevolgen van de instabiliteit na de Russische invasie van Oekraïne voor de financiële sector op de voet volgen, evenals andere turbulente ontwikkelingen in deze sector als gevolg van de bancaire onrust in de Verenigde Staten en Zwitserland. De GAR heeft, in samenwerking met andere autoriteiten, mogelijke ontwikkelingen in de gaten gehouden om er zeker van te zijn dat hij klaar was om actie te ondernemen als dit nodig zou blijken. Naar aanleiding van de situaties in maart 2023 heeft de GAR een analyse gemaakt van de geleerde lessen en van de mogelijke gevolgen daarvan voor zijn eigen benadering van crisisbeheer. In 2023 werd geen enkele bank onder de directe bevoegdheid van de GAR afgewikkeld. Er heeft zich één MBI-crisis voorgedaan, waarbij de GAR nauw heeft samengewerkt met de verantwoordelijke NAA.

Strategisch werkkerrein	Voornaamste activiteiten die bijdragen aan de werkkerreinen
Vorbereiding en uitvoering van crisisbeheer	● Crisisparaatheid
	● Crisisrespons

Legenda ● Verwezenlijkt ● Gedeeltelijk verwezenlijkt ● Loopt nog
 ● Enige vooruitgang nodig ● Aanzienlijke vooruitgang nodig

3.4 Operationalisering van het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds

Kredietinstellingen en bepaalde beleggingsondernemingen in de 21 deelnemende lidstaten van de bankenunie dragen bij aan het GAF. Eind 2023 liep de zogenaamde initiële periode af, d.w.z. de periode van acht jaar waarin de GAM-verordening voorziet om het GAF op te bouwen tot ten minste 1 % van het totale bedrag aan gedekte deposito's van de betrokken instellingen in alle deelnemende lidstaten. Dit betekent dat de GAR nu over een volledig gemutualiseerd fonds beschikt en dat alle nationale compartimenten zijn samengevoegd.

Op basis van deze groei komt 1 % van de gedekte deposito's in de bankenunie neer op 75 miljard EUR. In 2023 richtte de GAR zich op de prioriteiten die in zijn werkplan van dit jaar waren vastgelegd, zoals het verder verbeteren van de communicatie over het berekeningsproces van de bijdragen naar de sector toe en het aanbrenge van verbeteringen in het raadplegingsproces.

De herziening van het Verdrag betreffende het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) is nog niet geratificeerd; daarom is het gemeenschappelijk achtervangmechanisme nog niet ingevoerd. Met het oog op volledige operationalisering heeft het gemeenschappelijke ESM-GAR-team in 2023 evenwel een succesvolle simulatieoefening georganiseerd om de toepassing van het gemeenschappelijk achtervangmechanisme te testen, die in januari 2024 werd afgerond.

Strategisch werkterrein	Voornaamste activiteiten die bijdragen aan de werkterreinen
Operationalisering van het gemeenschappelijk afwikkelingsfonds	● Bijdragen
	● Investerings
	● Financiering

Legenda ● Verwezenlijkt ● Gedeeltelijk verwezenlijkt ● Loopt nog
● Enige vooruitgang nodig ● Aanzienlijke vooruitgang nodig

3.5 De GAR als organisatie

Het laatste prioriteitsgebied bestaat in de consolidatie van de GAR als organisatie. In 2023 vonden ondersteunende activiteiten zoals begrotings- en financieel beheer bijna hun niveau van vóór de pandemie terug. De uitvoeringsgraad van de begroting lag iets lager dan in 2022. Het totale personeelsbestand groeide en bereikte bijna het niveau van de personeelsformatie. Het dagelijkse werk bleef doorgaan, en was nu volledig aangepast aan de hybride werkregeling. De GAR ging door met de uitvoering van initiatieven om in te spelen op de veranderende behoeften van de GAR en het GAM. Het ICT-team van de GAR bood regelmatig ondersteuning aan het personeel, ging door met het ontwikkelen van applicaties, beheerde de datacenters en richtte zich op cyberbeveiliging.

De GAR ging ook door met het versterken van de bestuurs- en besluitvormingsprocessen van de GAR, met name door de processen voor de goedkeuring van besluiten van verschillende organen te optimaliseren.

Figuur 4. GAR-besluitvormingsorganen

De zichtbaarheid van buitenaf van de GAR nam het hele jaar toe dankzij proactieve communicatie. Er werden twee grote evenementen georganiseerd: de juridische conferentie van de GAR en het gezamenlijke seminar van de GAR en de ECB over crisisbeheer en depositoverzekering. Deze bijeenkomsten wisten een publiek met zeer uiteenlopende achtergronden aan te trekken en stimuleerden interessante discussies over afwikkelingsgerelateerde onderwerpen.

Wat gerechtelijke procedures betreft heeft de juridische dienst van de GAR de organisatie vertegenwoordigd in meer dan 250 aanhangige rechtszaken, evenals in het beroepspanel.

De GAR heeft ook een speciale eenheid voor risicobeheer, controle en naleving in het leven geroepen ter verdere versterking van een doeltreffend en efficiënt systeem voor interne controle en risicobeheer.

Tot slot heeft de dienst personeelszaken haar inspanningen voortgezet om hooggekwalificeerd personeel aan te werven. De personeelsformatie van de GAR werd bijna gehaald en het vacaturepercentage lag aanzienlijk lager dan het jaar voordien.

4. Kernprestatie-indicatoren voor de cyclus van 2023

#	Beschrijving van het prioriteitsgebied/de indicator	Doelstelling	Waarde in 2023	
Het realiseren van de afwikkelbaarheid van GAR-banken en minder belangrijke instellingen				
1	Aantal binnen de cyclus goedgekeurde plannen in APC 2022 en 2023	108 gepland (2022) 99 gepland (2023)	101 (2022) 52 (2023)	●
2	Aantal gepubliceerde driemaandelijke MREL-dashboards	4	5	●
3	Aantal banken beoordeeld op afwikkelbaarheid en opgenomen in een heatmap, uitgedrukt als percentage van alle banken onder de bevoegdheid van de GAR	100 %	100 %	●
4	Aantal uitgevoerde deep dives/inspecties ter plaatse	15 deep dives	16 deep dives	●
5	Aantal door afwikkelingsplannen gedekte MBI's, uitgedrukt als percentage van het verwachte totaal aantal	98 %	99,5 %	●
Bevordering van een robuust afwikkelingskader				
6	Aantal volgens de planning gepubliceerde verwachte beleidsmaatregelen (uitgedrukt als percentage van het geplande totaal aantal)	100 %	100 %	●
7	Aantal op kwaliteitsborging beoordeelde ontwerpafwikkelingsplannen (uitgedrukt als percentage van het totaal aantal) binnen de APC	100 %	100 %	●
8	Aantal door de GAR opgestelde standpuntverklaringen over extern beleid en regelgevingsdossiers	2	4	●
9	Aantal contacten met autoriteiten van derde landen (buiten de FSB en de Trilateral Principals Level Exercise (TPLE) om)	9	25	●
10	Aantal nieuwe bilaterale samenwerkingsovereenkomsten waarover de onderhandelingen zijn afgerond	3	4	●
Uitvoering van doeltreffend crisisbeheer				
11	Aantal uitgevoerde centraal gecoördineerde simulatieoefeningen	2	2	●
12	Aantal verwerkte uit crisissituaties en simulatieoefeningen geleerde lessen (als percentage van het totaal aantal) op jaarbasis	70 %	70 %	●
Operationalisering van het GAF				
13	Grotere transparantie: aantal beantwoorde in het kader van een raadpleging ontvangen vragen, uitgedrukt als percentage van het totale aantal ontvangen vragen	100 %	100 %	●
14	Liquiditeit van het GAF: aantal benodigde dagen om de GAR-portefeuille te liquideren	5 dagen	5	●
15	Aantal georganiseerde simulatieoefeningen om het GAF en aanvullende financieringsprocedures te testen	2 (1 intern, 1 extern)	2	●

#	Beschrijving van het prioriteitsgebied/de indicator	Doelstelling	Waarde in 2023	
De GAR als organisatie				
16	Verhouding tussen externe en interne middelen uitgetrokken voor specifieke ICT-activiteiten	1,45	1,82	●
17	Publieksvoorlichting via sociale media	>5 %	10 %	●
18	Aantal ingevulde of door selectieprocedures gedekte posities in de personeelsformatie (uitgedrukt als percentage van het totaal aantal)	>99 %	99,7 %	●
19	Uitvoeringsgraad van de begroting (in vastleggingskredieten, uitgezonderd de posten voor onvoorziene uitgaven (hoofdstuk 32))	95 %	87 %	●
20	Binnen de termijn betaalde facturen	97 %	98 %	●
21	Aantal tijdig beantwoorde verzoeken om juridisch advies (uitgedrukt als percentage van het totale aantal ontvangen verzoeken)	>90 %	95,9 %	●

Legenda ● Overtroffen ● Verwezenlijkt ● Gedeeltelijk verwezenlijkt ● Loopt nog
 ● Enige vooruitgang nodig ● Aanzienlijke vooruitgang nodig

HOE NEEMT U CONTACT OP MET DE EU?

Kom langs

Er zijn honderden Europe Direct-centra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde centrum online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_nl).

Bel of schrijf

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bepaalde telecomaandieners kunnen wel kosten in rekening brengen);
- te bellen naar het gewone nummer: +32 22999696, of
- het onlineformulier in te vullen: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_nl

WAAR VINDT U INFORMATIE OVER DE EU?

Online

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europa-website (european-union.europa.eu).

EU-publicaties

U kunt publicaties van de EU bekijken of bestellen op op.europa.eu/nl/publications. Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke documentatiecentrum (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_nl).

EU-wetgeving en aanverwante documenten

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1951 in alle officiële talen, krijgt u op EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Open data van de EU

Het portaal data.europa.eu biedt toegang tot opendatabestanden van de instellingen, organen en agentschappen van de EU. Deze kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden. Het portaal biedt ook toegang tot een grote hoeveelheid databestanden van de Europese landen.

GEMEENSCHAPPELIJKE AFWIKKELINGSRAAD

Treurenberg 22, 1049 Brussel

srb.europa.eu

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie